

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

6 oktober 2026

WETSONTWERP

**houdende wijziging van de wet
van 26 mei 2002 betreffende het recht
op maatschappelijke integratie en de wet
van 2 april 1965 betreffende het ten laste
nemen van de steun verleend
door de openbare centra
voor maatschappelijk welzijn wat betreft
het geïndividualiseerd project
voor maatschappelijke integratie**

Amendementen

*Zie:*Doc 56 **1721/ (2025/2026):**

001: Wetsontwerp.

002: Amendementen.

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

6 octobre 2026

PROJET DE LOI

**modifiant la loi
du 26 mai 2002 concernant
le droit à l'intégration sociale et
la loi du 2 avril 1965 relative
à la prise en charge des secours
accordés par les centres publics
d'aide sociale en ce qui concerne
le projet individualisé
d'intégration sociale**

Amendements

*Voir:*Doc 56 **1721/ (2025/2026):**

001: Projet de loi.

002: Amendements.

04539

Nr. 4 van mevrouw **Schlitz** en de heer **Van Lysebettens**

Art. 3

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Dit amendement vrijwaart de mogelijkheid voor het OCMW om een persoon die niet kan werken of zich niet kan engageren in een project, vrij te stellen van een GPMI, ook wanneer een verslaving daarvan de oorzaak is.

Verslaving is een ziekte. Net als andere ziekten kan dit een periode van stabilisering en vertrouwensopbouw vergen vóór elke contractuele verbintenis; de OCMW-federaties wijzen erop dat de vrijstelling net dient om dat tempo te respecteren. Deze ene ziekte uitsluiten als grond voor vrijstelling doet bovendien vragen rijzen in het licht van het gelijkheidsbeginsel (artikelen 10 en 11 van de Grondwet).

N° 4 de Mme **Schlitz** et M. **Van Lysebettens**

Art. 3

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

L'amendement préserve la faculté du CPAS de dispenser de PIIS une personne qui ne peut pas travailler ou s'engager dans un projet, y compris lorsque la cause est une addiction.

L'addiction est une maladie. Comme d'autres, elle peut exiger un temps de stabilisation et de confiance avant tout engagement contractuel; les fédérations de CPAS rappellent que la dispense sert justement à respecter ce rythme. Exclure cette seule maladie des motifs de dispense pose en outre question au regard du principe d'égalité (articles 10 et 11 de la Constitution).

Sarah Schlitz (Ecolo-Groen)
Jeroen Van Lysebettens (Ecolo-Groen)

Nr. 5 van mevrouw **Schlitz** en de heer **Van Lysebettens**

Art. 4

De volgende wijzigingen aanbrengen:

1° in de voorgestelde paragraaf 1, het derde tot het zesde lid vervangen als volgt:

“Naar gelang van de behoeften van de persoon zal het geïndividualiseerd project bij voorkeur betrekking hebben op de inschakeling in het beroepsleven, of, bij gebrek daaraan, op de inschakeling in de maatschappij.

Wanneer de situatie van de persoon dit rechtvaardigt, stelt het centrum hem een doorverwijzing voor naar de arts van zijn keuze of naar een gespecialiseerde dienst. De doorverwijzing, het onderzoek en de zorg berusten op de vrije en geïnformeerde toestemming van de betrokkene, overeenkomstig de artikelen 8 en 8/1 van de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt. Het volgen van een medische behandeling vormt geen verbintenis van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie. De weigering van de doorverwijzing, van het onderzoek of van de zorg, de intrekking van de toestemming, een hervat of het uitblijven van genezing kunnen op zich geen sanctie in de zin van artikel 30 rechtvaardigen, noch een ongunstige beoordeling van de medewerking aan het sociaal onderzoek, noch de weigering, de schorsing of de intrekking van het leefloon.

De noodzakelijke kosten van het onderzoek, van de vrijwillig aanvaarde zorg en van de verplaatsingen die niet ten laste worden genomen door de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging of door een andere instelling, worden gedragen door het centrum en door de staat terugbetaald. De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de nadere regels van deze terugbetaling.

In geval van vastgestelde moeilijkheden bij het budgetbeheer stelt het centrum een aangepaste begeleiding voor, die slechts met instemming van de betrokkene in het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie kan worden opgenomen.

N° 5 de Mme **Schlitz** et M. **Van Lysebettens**

Art. 4

Apporter les modifications suivantes:

1° dans le paragraphe 1er proposé, remplacer les alinéas 3 à 6 par ce qui suit:

“Selon les besoins de la personne, le projet individualisé portera de préférence sur l’insertion professionnelle, ou, à défaut, sur l’insertion sociale.

Lorsque la situation de la personne le justifie, le centre lui propose une orientation vers le médecin de son choix ou un service spécialisé. L’orientation, l’examen et les soins reposent sur le consentement libre et éclairé de l’intéressé, conformément aux articles 8 et 8/1 de la loi du 22 août 2002 relative aux droits du patient. Le suivi d’un traitement médical ne constitue pas un engagement du projet individualisé d’intégration sociale. Le refus de l’orientation, de l’examen ou des soins, le retrait du consentement, une rechute ou l’absence de guérison ne peuvent, à eux seuls, justifier une sanction au sens de l’article 30, une appréciation défavorable de la collaboration à l’enquête sociale, ni le refus, la suspension ou le retrait du revenu d’intégration.

Les frais nécessaires de l’examen, des soins librement acceptés et des déplacements qui ne sont pas pris en charge par l’assurance obligatoire soins de santé ou un autre organisme sont supportés par le centre et remboursés par l’État. Le Roi fixe, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, les modalités de ce remboursement.

En cas de difficultés constatées dans la gestion budgétaire, le centre propose un accompagnement adapté, qui ne peut être inscrit au projet individualisé d’intégration sociale qu’avec l’accord de l’intéressé. Son refus ou l’interruption de cet accompagnement

De weigering of de onderbreking van deze begeleiding door de betrokkene kunnen op zich geen sanctie in de zin van artikel 30 rechtvaardigen, noch de weigering, de schorsing of de intrekking van het leefloon. Ontoereikende bestaansmiddelen om de lopende lasten te dekken vormen op zich geen moeilijkheid bij het budgetbeheer. Deze begeleiding kan geen beheer van de inkomsten door een derde opleggen.”;

2° in de voorgestelde paragraaf 2, tweede lid, de woorden “binnen drie maanden” vervangen door de woorden “binnen zes maanden”.

VERANTWOORDING

Dit amendement haalt de medische behandeling uit de verbintenissen van het GPII. De wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt waarborgt elke persoon het recht om vrij in te stemmen met elke tussenkomst (artikel 8) en het recht om die te weigeren of zijn toestemming in te trekken (artikel 8/1). Door het volgen van een behandeling tot voorwaarde voor het leefloon te maken, dreigt het ontwerp een bepaling in te voeren die met deze waarborgen in strijd is. De OCMW-federaties wijzen erop dat de beslissingen van de OCMW's daardoor kwetsbaar worden bij een beroep.

Het OCMW kan dus een doorverwijzing voorstellen naar zorg, maar die berust op de toestemming van de persoon. Een weigering, een hervat of het uitblijven van genezing kunnen op zich niet leiden tot een sanctie of tot het verlies van het leefloon.

De Raad van State wijst erop dat het opleggen van een behandeling, ook als voorwaarde voor een recht, een inmenging is in het privéleven. Het Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek acht het ethisch onverantwoord om een patiënt tot behandeling te dwingen onder dreiging.

Ook de budgetbegeleiding berust op de instemming van de persoon, en ontoereikende inkomsten vormen op zich geen probleem van budgetbeheer. De niet-gedekte zorgkosten worden door de staat terugbetaald, zodat ze niet wegen op de OCMW's. Ten slotte wordt de termijn om het GPII uit te werken gebracht van drie op zes maanden, zoals de

ne peuvent, à eux seuls, justifier une sanction au sens de l'article 30, ni le refus, la suspension ou le retrait du revenu d'intégration. L'insuffisance des ressources pour couvrir les charges courantes ne constitue pas, à elle seule, une difficulté de gestion budgétaire. Cet accompagnement ne peut imposer une gestion des revenus par un tiers.”;

2° dans le paragraphe 2, alinéa 2, proposé, remplacer les mots “dans les trois mois” par les mots “dans les six mois”.

JUSTIFICATION

L'amendement sort le traitement médical des engagements du PIIS. La loi du 22 août 2002 relative aux droits du patient garantit à toute personne le droit de consentir librement à une intervention (article 8) ainsi que celui de la refuser ou de retirer son consentement (article 8/1). En faisant du suivi d'un traitement une condition du revenu, le projet risque d'introduire une disposition contraire à ces garanties. Les fédérations de CPAS soulignent que les décisions des CPAS s'en trouveraient fragilisées en cas de recours.

Le CPAS peut donc proposer une orientation vers les soins, mais celle-ci repose sur le consentement de la personne. Un refus, une rechute ou l'absence de guérison ne peuvent, à eux seuls, entraîner une sanction ou la perte du revenu.

Le Conseil d'État rappelle qu'imposer un traitement, y compris comme condition d'un droit, constitue une ingérence dans la vie privée. Le Comité consultatif de bioéthique juge injustifiable sur le plan éthique de contraindre un patient à se soigner sous la menace.

L'accompagnement budgétaire repose lui aussi sur l'accord de la personne, et un revenu insuffisant ne constitue pas, à lui seul, une difficulté de gestion. Les frais de soins non couverts sont remboursés par l'État, pour ne pas peser sur les CPAS. Enfin, le délai pour construire le PIIS passe de trois à six mois, comme le demandent les fédérations de

OCMW-federaties vragen, zonder te raken aan het recht op tewerkstelling van personen jonger dan 25 jaar (artikel 6, § 1).

CPAS, sans toucher au droit à l'emploi des moins de 25 ans (article 6, § 1er).

Sarah Schlitz (Ecolo-Groen)
Jeroen Van Lysebettens (Ecolo-Groen)

Nr. 6 van mevrouw **Schlitz** en de heer **Van Lysebettens**

Art. 5

De volgende wijzigingen aanbrengen:

a) in de voorgestelde paragraaf 1, het tweede tot het vijfde lid vervangen als volgt:

“Wanneer de situatie van de persoon dit rechtvaardigt, stelt het centrum hem een doorverwijzing voor naar de arts van zijn keuze of naar een gespecialiseerde dienst. De doorverwijzing, het onderzoek en de zorg berusten op de vrije en geïnformeerde toestemming van de betrokkene, overeenkomstig de artikelen 8 en 8/1 van de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt. Het volgen van een medische behandeling vormt geen verbintenis van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie. De weigering van de doorverwijzing, van het onderzoek of van de zorg, de intrekking van de toestemming, een herval of het uitblijven van genezing kunnen op zich geen sanctie in de zin van artikel 30 rechtvaardigen, noch een ongunstige beoordeling van de medewerking aan het sociaal onderzoek, noch de weigering, de schorsing of de intrekking van het leefloon.

De noodzakelijke kosten van het onderzoek, van de vrijwillig aanvaarde zorg en van de verplaatsingen die niet ten laste worden genomen door de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging of door een andere instelling, worden gedragen door het centrum en door de staat terugbetaald. De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de nadere regels van deze terugbetaling.

In geval van vastgestelde moeilijkheden bij het budgetbeheer stelt het centrum een aangepaste begeleiding voor, die slechts met instemming van de betrokkene in het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie kan worden opgenomen. De weigering of de onderbreking van deze begeleiding door de betrokkene kunnen op zich geen sanctie in de zin van artikel 30 rechtvaardigen, noch de weigering, de schorsing of de intrekking van het leefloon. Ontoereikende bestaansmiddelen om de lopende

N° 6 de Mme **Schlitz** et M. **Van Lysebettens**

Art. 5

Apporter les modifications suivantes:

a) dans le paragraphe 1er proposé, remplacer les alinéas 2 à 5 par ce qui suit:

“Lorsque la situation de la personne le justifie, le centre lui propose une orientation vers le médecin de son choix ou un service spécialisé. L’orientation, l’examen et les soins reposent sur le consentement libre et éclairé de l’intéressé, conformément aux articles 8 et 8/1 de la loi du 22 août 2002 relative aux droits du patient. Le suivi d’un traitement médical ne constitue pas un engagement du projet individualisé d’intégration sociale. Le refus de l’orientation, de l’examen ou des soins, le retrait du consentement, une rechute ou l’absence de guérison ne peuvent, à eux seuls, justifier une sanction au sens de l’article 30, une appréciation défavorable de la collaboration à l’enquête sociale, ni le refus, la suspension ou le retrait du revenu d’intégration.

Les frais nécessaires de l’examen, des soins librement acceptés et des déplacements qui ne sont pas pris en charge par l’assurance obligatoire soins de santé ou un autre organisme sont supportés par le centre et remboursés par l’État. Le Roi fixe, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, les modalités de ce remboursement.

En cas de difficultés constatées dans la gestion budgétaire, le centre propose un accompagnement adapté, qui ne peut être inscrit au projet individualisé d’intégration sociale qu’avec l’accord de l’intéressé. Son refus ou l’interruption de cet accompagnement ne peuvent, à eux seuls, justifier une sanction au sens de l’article 30, ni le refus, la suspension ou le retrait du revenu d’intégration. L’insuffisance des ressources pour couvrir les charges courantes ne constitue pas, à elle seule, une difficulté de gestion budgétaire. Cet

lasten te dekken vormen op zich geen moeilijkheid bij het budgetbeheer. Deze begeleiding kan geen beheer van de inkomsten door een derde opleggen.”;

b) in de voorgestelde paragraaf 2, de woorden “binnen drie maanden” vervangen door de woorden “binnen zes maanden”;

c) in de voorgestelde paragraaf 4, derde lid, de woorden “gepaard gaand met een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie” vervangen door de woorden “al dan niet gepaard gaand met een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie”;

d) in de voorgestelde § 4, vierde lid, de laatste zin weglaten.

VERANTWOORDING

Dit amendement breidt de waarborgen van het amendement op artikel 4 uit tot personen van 25 jaar en ouder: zorg op basis van toestemming, geen sanctie bij weigering, herval of uitblijven van genezing, vrijwillige budgetbegeleiding, terugbetaling van de zorgkosten en een termijn van zes maanden. Leeftijd rechtvaardigt geen verschil in bescherming.

Het herstelt ook de mogelijkheid van een leefloon zonder GPMI voor wie niet kan werken, en behoudt de vrijstelling voor wie niet aan het project kan deelnemen, verslaving inbegrepen, zoals voor elke andere ziekte.

accompagnement ne peut imposer une gestion des revenus par un tiers.”;

b) dans le paragraphe 2 proposé, remplacer les mots “dans les trois mois” par les mots “dans les six mois”;

c) dans le paragraphe 4 proposé, alinéa 3, remplacer les mots “assortis d’un projet individualisé d’intégration sociale” par les mots “assorti ou non d’un projet individualisé d’intégration sociale”;

d) dans le paragraphe 4 proposé, alinéa 4, supprimer la dernière phrase.

JUSTIFICATION

L’amendement étend aux personnes de 25 ans et plus les garanties prévues par l’amendement à l’article 4: soins fondés sur le consentement, aucune sanction pour un refus, une rechute ou l’absence de guérison, accompagnement budgétaire volontaire, remboursement des frais de soins et délai de six mois. L’âge ne justifie aucune différence de protection.

Il rétablit aussi la possibilité d’un revenu sans PIIS pour la personne qui ne peut pas travailler, et maintient la dispense pour celle qui ne peut pas participer au projet, addiction comprise, comme pour toute autre maladie.

Sarah Schlitz (Ecolo-Groen)
Jeroen Van Lysebettens (Ecolo-Groen)

Nr. 7 van mevrouw **Schlitz** en de heer **Van Lysebettens**

Art. 5/1 (*nieuw*)

In hoofdstuk 2 een artikel 5/1 invoegen, luidende:

“Art. 5/1. Artikel 43/2 van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 21 juli 2016 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 17 november 2025, wordt aangevuld met een paragraaf 8, luidende:

“§ 8. Een bijzondere toelage van 10 % van het toegekende bedrag van het leefloon is verschuldigd aan het centrum voor de kosten van de voorbereiding van een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie. Ze wordt toegekend vanaf de datum van de toekenningsbeslissing, voor de dagen gedekt door het leefloon gedurende welke het centrum deze voorbereiding uitvoert en documenteert, voor een periode van maximaal zes maanden vanaf die beslissing. Ze is niet afhankelijk van de latere ondertekening van het project.

Ze is voor eenzelfde begunstigde slechts eenmaal tijdens zijn leven verschuldigd en kan voor dezelfde periode niet worden gecumuleerd met de toelagen bedoeld in de paragrafen 1 tot 4. Ze vermindert de duur ervan niet. In afwijking van paragraaf 6, wanneer die in werking treedt, blijft het percentage ervan vastgesteld op 10 %.

De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de nadere regels voor de verantwoording en de uitbetaling van deze toelage.”

VERANTWOORDING

De voorbereiding van een GPMI (sociale balans, gesprekken, uitwerking van de verbintenissen) is volwaardig begeleidingswerk, maar de bijzondere toelage van artikel 43/2 gaat pas in vanaf de maand van de ondertekening. Dit amendement financiert deze fase tegen hetzelfde percentage van 10 %, gedurende maximaal zes maanden en enkel voor de gedocumenteerde voorbereidingsperiodes.

N° 7 de Mme **Schlitz** et M. **Van Lysebettens**

Art. 5/1 (*nouveau*)

Dans le chapitre 2, insérer un article 5/1, rédigé comme suit:

“Art. 5/1. L'article 43/2 de la même loi, inséré par la loi du 21 juillet 2016 et modifié en dernier lieu par la loi du 17 novembre 2025, est complété par un paragraphe 8 rédigé comme suit:

“§ 8. Une subvention particulière de 10 % du montant du revenu d'intégration octroyé est due au centre pour les frais de préparation d'un projet individualisé d'intégration sociale. Elle est accordée à partir de la date de la décision d'octroi, pour les jours couverts par le revenu d'intégration pendant lesquels le centre réalise et documente cette préparation, durant une période maximale de six mois à compter de cette décision. Elle n'est pas subordonnée à la signature ultérieure du projet.

Elle n'est due, pour un même bénéficiaire, qu'une seule fois pendant sa vie et ne peut être cumulée, pour la même période, avec les subventions visées aux paragraphes 1er à 4. Elle ne réduit pas la durée de celles-ci. Par dérogation au paragraphe 6, lorsqu'il sera en vigueur, son taux demeure fixé à 10 %.

Le Roi fixe, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, les modalités de justification et de paiement de cette subvention.”

JUSTIFICATION

La préparation d'un PIIS (bilan social, rencontres, construction des engagements) est un travail d'accompagnement à part entière, mais la subvention particulière de l'article 43/2 ne commence qu'au mois de la signature. L'amendement finance cette phase au même taux de 10 %, pendant six mois au maximum et pour les seules périodes de préparation documentées.

Deze financiering hangt niet af van een latere ondertekening, omdat het geleverde werk ook moet worden erkend wanneer er geen overeenkomst wordt gesloten. Een niet-cumulatieregel voorkomt dat eenzelfde periode tweemaal wordt gefinancierd.

Ce financement ne dépend pas d'une signature ultérieure, car le travail accompli doit être reconnu même si aucun contrat n'est conclu. Une clause de non-cumul évite de financer deux fois la même période.

Sarah Schlitz (Ecolo-Groen)
Jeroen Van Lysebettens (Ecolo-Groen)

Nr. 8 van mevrouw **Schlitz** en de heer **Van Lysebettens**

Art. 6

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Artikel 6 maakt de federale terugbetaling van de steun aan personen van vreemde nationaliteit die niet zijn ingeschreven in het bevolkingsregister, na drie maanden afhankelijk van het bestaan van een GPMI. Het OCMW zou die financiering verliezen terwijl de persoon nog steeds geholpen moet worden, enkel omdat het sluiten van de overeenkomst tijd vergt.

De OCMW-federaties klagen deze bedreiging van een structurele financiering aan, en de VVSG acht het mechanisme ongeschikt om eventueel misbruik tegen te gaan. Het OCMW behoudt de mogelijkheid om de financiële maatschappelijke hulp aan een GPMI te koppelen (artikel 60, § 3, van de organieke wet).

N° 8 de Mme **Schlitz** et M. **Van Lysebettens**

Art. 6

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

L'article 6 subordonne, après trois mois, le remboursement fédéral de l'aide sociale accordée aux personnes de nationalité étrangère non inscrites au registre de la population à l'existence d'un PIIS. Le CPAS perdrait ce financement alors que la personne doit toujours être aidée, simplement parce que le contrat prend du temps à conclure.

Les fédérations de CPAS dénoncent cette menace sur un financement structurel, et la VVSG juge le mécanisme inadéquat pour lutter contre d'éventuels abus. Le CPAS conserve la faculté de lier l'aide sociale financière à un PIIS (article 60, § 3, de la loi organique).

Sarah Schlitz (Ecolo-Groen)
Jeroen Van Lysebettens (Ecolo-Groen)

Nr. 9 van mevrouw **Schlitz** en de heer **Van Lysebettens**

Art. 7

In de voorgestelde § 2ter, de tweede zin vervangen door de volgende zin:

“Deze toelage wordt berekend op basis van het aantal dagen van het jaar waarop de persoon deze financiële maatschappelijke hulp ontvangt, ongeacht het bestaan van een geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie.”

VERANTWOORDING

Maatschappelijk werkers begeleiden ook personen die zijn vrijgesteld van een GPMI en personen van wie het project in voorbereiding is. Door de toelage voor personeelskosten enkel te berekenen op de dagen waarop een GPMI bestaat, blijft dat werk ongefinancierd en worden de centra benadeeld die het meest moeite hebben om de overeenkomsten te sluiten.

Dit amendement berekent de toelage daarom op basis van de dagen waarop de hulp wordt uitbetaald, naar het voorbeeld van de toelage van artikel 40 voor het leefloon. Dat vragen ook de OCMW-federaties en de VVSG.

N° 9 de Mme **Schlitz** et M. **Van Lysebettens**

Art. 7

Dans le paragraphe 2ter proposé, remplacer la deuxième phrase par la phrase suivante:

“Cette subvention est calculée en fonction du nombre de jours de l’année durant lesquels la personne perçoit cette aide sociale financière, indépendamment de l’existence d’un projet individualisé d’intégration sociale.”

JUSTIFICATION

Les travailleurs sociaux accompagnent aussi les personnes dispensées de PIIS et celles dont le projet est en préparation. Calculer la subvention de personnel sur les seuls jours couverts par un PIIS laisse ce travail sans financement et pénalise les centres qui ont le plus de mal à conclure les contrats.

L’amendement calcule donc la subvention sur les jours où l’aide est versée, comme pour la subvention de l’article 40 liée au revenu d’intégration, ainsi que le demandent les fédérations de CPAS et la VVSG.

Sarah Schlitz (Ecolo-Groen)
Jeroen Van Lysebettens (Ecolo-Groen)